

Yıl: 4, Sayı: 13, Ağustos 2017, s. 509-520

Fatih ÇELİKEL¹

Işıl TANRISEVEN²

ORTAOKUL MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI TASLAĞININ

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ³

Özet

Milli Eğitim Bakanlığı, öğretim programlarında güncelleme yapıldığını ve güncellenen öğretim programlarının taslak metinlerini bir aylık “askı” süresi boyunca kamuoyunun ve eğitim paydaşlarının görüş ve önerilerine açık olacak şekilde yayımladığını 2017 yılının Ocak ayında duyurmuştur. Bu araştırma, MEB tarafından yayımlanan ortaokul matematik dersi öğretim programı taslağına ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubu, 2016-2017 eğitim öğretim yılında, Mersin ili Silifke ilçesindeki resmi ve özel ortaokullarda görev yapmakta olan sekiz matematik öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulguları; öğretmenlerin MEB tarafından yayımlanan matematik dersi taslak öğretim programını genel olarak olumlu bulduklarını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Ortaokul, matematik dersi, öğretmen görüşleri, taslak öğretim programı.

¹ MEB, Öğretmen, Mersin Silifke Atayurt Ortaokulu, fatihcelikel33@gmail.com

² Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi, isiltanriseven@mersin.edu.tr

³ Bu makale, Alanya Alaaddin Keykubad Üniversitesi ev sahipliğinde düzenlenen II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan sözel bildiri geliştirilerek hazırlanmış olup, tam metin olarak herhangi bir yerde yayımlanmamıştır.

INVESTIGATION OF SECONDARY SCHOOL MATHEMATICS CURRICULUM DRAFT ACCORDING TO TEACHERS' VIEWS

Abstract

The Ministry of National Education announced on January 2017 that the curriculum was updated and the draft texts of the updated curricula were released to the public and educational stakeholders for during the one month "hanging" period for views. This research is a qualitative study to determine the views of the teachers on the curriculum draft of the secondary school mathematics curriculum published by MEB. The study group consisted of eight mathematics teachers who were working in official and private secondary schools in the Silifke district of Mersin province in the academic year of 2016-2017. Semi-structured interview technique was used to collect research data. Semi-structured interview form developed by researchers was used as data collection tool in the research and the collected data were analyzed by using descriptive analysis method. The research findings reveal that the teachers have found that the mathematics course drafting program published by the Ministry of National Education is generally positive.

Keywords: Secondary school, mathematics course, teachers' views, drafting curriculum.

GİRİŞ

Bireylere verilecek eğitim, çağın gerektirdiği yeniliklere uygun olarak şekillenmektedir. Daha nitelikli bir eğitim verebilme çabası, eğitim programlarını da etkilemekte; uygulanmakta olan programlar ihtiyaç duyuldukça güncellenmektedir. Böylece, uygulanmakta olan programların aksaklık ve eksikliklerinin giderilmesi, programların toplumsal ve bilimsel değişmelere göre yeniden düzenlenmesi ve bu sayede de eğitimde niteliğin artması beklenmektedir (Erden, 1993: 1).

Eğitimde program geliştirme, programı etkili biçimde değiştirmeye ve geliştirmeyi hedefleyen ve ortaklaşa yürütülen bir süreçtir (Marsh ve Willis, 2007: 282). Program geliştirme faaliyetleri programın tasarlanmasından, denenip düzeltildikten sonra geniş çapta yayılmasına kadar devamlılık gösterir. Bir program geliştirme süreci, program taslağının ve yardımcı materyallerin hazırlanması, taslağın gerçek durumlarda denenmesi, deneme verilerinin değerlendirilmesi ve taslağın değerlendirme sonuçlarına göre düzeltilmesi ve yayılması aşamalarını içermelidir. Her program başlangıçta denemel niteliğe sahiptir. Bir program taslağının uygulamada ne sonuç vereceği hakkında önceki bilgilere dayanılarak hüküm verilebilirse de, kesin yargıya ancak taslak uygulanıp öğrencilerdeki etkileri meydana çıkarıldıktan sonra varılabilir (Turgut, 1983: 217).

Ülkemizde ilkokul ve ortaokul düzeyinde uygulanan matematik dersi öğretim programlarında, son yıllarda önemli değişiklikler yapıldığı görülmektedir. 2005/2006 eğitim öğretim yılından itibaren, yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan öğretim programları yürürlüğe konmuştur. 2013/2014 eğitim öğretim yılından itibaren ise, 4+4+4 olarak ifade edilen yeni bir sisteme geçilmiştir. Bu sistemle birlikte 5. sınıflar ilkokuldan ayrılıp, ortaokul bünyesine dâhil edilerek, ortaokul 4 yıla çıkarılmıştır. Ayrıca, yenilenen ortaokul matematik dersi öğretim

programıyla beraber ortaokullarda haftada 4 saat olan matematik dersi bir saat arttırılmış ve her sınıf düzeyinde haftada 5 saat olarak belirlenmiştir (MEB, 2012).

Bu yeni öğretim programıyla ilgili yapılan araştırmalar, genel olarak programın olumlu bulunduğunu ortaya koymuştur. Danişman ve Karadağ'ın (2015) araştırmasının sonuçlarına göre; bu yeni öğretim programıyla eski ilköğretim matematik öğretim programının önemli ölçüde sadeleştirildiği; öğrenme alanlarında ve kazanımlarda azalmalar görüldüğü tespit edilmiştir. Ayrıca bu sadeleştirmenin yanında, güncel programa eklenen bazı öğrenme alanları ve kazanımlar olduğu da görülmüştür. Özkök ve Hazer'in (2016) araştırmasının bulguları, 2013 yılında yenilenen ortaokul öğretim programıyla ilgili, 6. sınıf matematik dersi öğretim programına ilişkin matematik öğretmenlerinin çoğunluğunun haftalık matematik ders saatinin arttırılmasını ve kazanım sayısının azaltılmasını olumlu bulduklarını göstermiştir. Özdal ve Karataş (2015) ise, öğretmenlerin yeni 5. sınıf matematik dersi öğretim programını benimsedikleri, programın başarısına inandıkları ve programın hedeflerine ulaşmakta olduğu görüşünde olduklarını tespit etmiştir.

Bu çalışmaların yanında, Erbilgin (2014) çalışmasında, Türkiye'nin ilkokul ve ortaokul matematik dersi öğretim programları genel konu izleme haritası yöntemiyle analiz etmiş ve Türkiye'nin ilkokul programının karşılaştırılan ülkelere göre daha fazla, ortaokul programının ise daha az konu içerdiği tespit etmiştir. İncikabı ve arkadaşları (2016) ise, ortaokul matematik dersi öğretim programındaki kazanımlarının bilişsel niteliklerini sınıf düzeyinde ve öğrenme alanları ekseninde analiz etmiş ve hatırlama, karar verme, genelleme ve doğrulama alt boyutları ile ilişkili kazanımların hiçbir sınıf düzeyinde ve öğrenme alanında yer almadığı sonucuna ulaşmıştır.

2017 yılının Ocak ayında, MEB tarafından uygulanmakta olan öğretim programlarında güncelleme yapılmış ve güncellenen öğretim programlarının taslak metinleri bir aylık "askı" süresi boyunca kamuoyunun ve eğitim paydaşlarının görüş ve önerilerine açık olacak şekilde yayımlanmıştır. Ayrıca yapılan açıklamada, taslak öğretim programı ile ilgili görüş, eleştiri ve önerilerin, çalışma grupları ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı uzmanlarınca değerlendirilerek, taslak öğretim programına kurul görüşmesi öncesi son şeklinin verileceğini duyurulmuştur (MEB, 2017). Onaylanan taslak öğretim programının ise bu değerlendirmelere bağlı olarak 2017-2018 eğitim öğretim yılında yürürlüğe konulması planlanmaktadır. Bu aşamada taslak programla ilgili paydaşlardan özellikle de programın uygulayıcısı olan öğretmenlerden gelecek görüş ve önerilerin, taslağın son halini almasında önem taşıdığı düşünülmektedir.

Literatürde yer alan, ilkokul ve ortaokul matematik öğretim programı üzerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde; programın veya programın bir boyutun incelenmesi ya da uygulanmakta olan öğretim programının değerlendirilmesi için öğretmen görüşlerine sık sık başvurulduğu görülmektedir; (Acar, 2008; Akça, 2007; Bal, 2008; Bal 2009; Butakın ve Özgen, 2007; Dağlar, 2008; Duru ve Korkmaz, 2010; Güleş Dağlar ve Delil, 2012; İzci ve Göktaş, 2014; Karagöz, 2010; Kartallıoğlu, 2005; Memnun ve Akkaya, 2010; Orbeyi, 2007; Taşpınar, 2009; Yılmaz, 2006). Ancak literatürde bu araştırmaya konu olan, MEB tarafından öğretim programlarının güncellenmesi çalışmaları kapsamında kamuoyunun görüş, öneri ve eleştirilerini almak amacıyla hazırlanan matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin bir araştırmaya henüz rastlanmamıştır. Bu noktadan hareketle bu çalışmanın genel amacı, ortaokul matematik

dersi taslak öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi olarak belirlenmiştir. Araştırmada bu genel amaç doğrultusunda şu alt problemlere de yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin, matematik dersi öğretim programının güncellenme sürecine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlerin matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmenlerin matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin önerileri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma, ortaokul matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini betimlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalarda amaç, araştırılan konuyu okuyucuya betimlemek, araştırmaya katılan bireylerden derinlemesine veriler alarak onları doğrudan okuyucuya sunmaktır (Creswell, 2008: 204-205). Bu çalışmada, öğretmenlerin matematik dersi öğretim programının güncellenme süreci ve taslak öğretim programı hakkındaki görüşleri, yapılan yüz yüze görüşmelerle ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim öğretim yılının 2. döneminde Mersin ili Silifke ilçesindeki resmi ve özel ortaokullarda görev yapmakta olan matematik öğretmenlerinden ulaşılabilen ve araştırmaya katılmaya istekli olan sekiz matematik öğretmeni oluşturmaktadır. Ayrıca, öğretmenlerin belirlenmesinde yayımlanan matematik dersi taslak öğretim programını incelemiş olmalarına da dikkat edilmiştir.

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 5'i erkek, 3'ü kadındır. Öğretmenlerden 7'si resmi okulda, 1'i özel okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 7'si lisans; 1'i yüksek lisans derecesine sahiptir. Mezun olunan okul türü açısından; öğretmenlerin 7'si Eğitim Fakültesi, 1'i Fen Edebiyat fakültesi mezunudur. Mesleki kıdem açısından ise, 5-10 yıl kıdeme sahip üç; 11-15 yıl kıdeme sahip üç, 16-20 yıl kıdeme sahip iki öğretmen bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplamak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşmede sorular önceden belirlenir ve bu sorularla veriler toplanmaya çalışılır (Karasar, 1998: 77).

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formundaki sorular araştırmanın genel amacı ve alt amaçları dikkate alınarak belirlenmiştir. Sorular hazırlanırken alan yazın incelenmiş, oluşturulan sorularla ilgili olarak uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Hazırlanan taslak görüşme formu; bir ilköğretim müfettişi, bir uzman öğretmen ve eğitim bilimleri alanında uzman üç öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda düzenlenerek pilot uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Görüşme sorularının amaca hizmet etme, açıklık ve anlaşılabilirliğini test etmek amacıyla çalışma grubu dışındaki gönüllü iki öğretmen ile pilot uygulama yapılmış ve uygulamalar soruların belirtilen ölçütlere uygun olduğunu göstermiştir. Geliştirilen yarı-yapılandırılmış öğretmen görüşme formu 2 bölümden oluşmaktadır. 1.bölümde kişisel bilgiler 2.bölümde araştırmanın alt amaçları doğrultusunda hazırlanan dört görüşme sorusu (1. Matematik dersi öğretim programının güncellenme sürecine ilişkin görüşleriniz nelerdir? 2. Matematik öğretim programı taslağının olumlu bulduğunuz yönleri nelerdir? Açıklar mısınız?

3. Matematik öğretim programı taslağının olumsuz bulduğunuz yönleri nelerdir? Açıklar mısınız? 4. Matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin önerileriniz nelerdir?) yer almaktadır.

Veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından 2016-2017 eğitim öğretim yılının 2.yarıyılında, araştırma grubunda yer alan öğretmenlere yüz yüze olacak şekilde uygulanmıştır. Samimi bir havada gerçekleşen görüşmeler esnasında araştırmacının katılımcının düşüncelerini etkilememesine özen gösterilmiştir. Öğretmenlerin uygun gördükleri zamanda ve yerde yapılan görüşmelerin her biri 20-30 dakika arasında sürmüş ve ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Yarı yapılandırılmış formda yer alan soruların yanı sıra, görüşme sırasında gerekli görüldükçe öğretmenlere ek sorular da yöneltilmiştir. Ses kayıt cihazı ile elde edilen kayıtlar, araştırmacılar tarafından yazıya geçirilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Araştırmada, verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 224). Araştırmada, öğretmenlerden elde edilen verileri, kimliklerini açıklamadan sunabilmek ve karışıklığa yol açmamak için kodlama yapılarak analiz edilmiştir. Bunun için ilk görüşülen öğretmene “Ö1” ve görüşme sırasına göre her bir öğretmene sırasıyla “Ö2”, “Ö3”, “Ö4”, “Ö5”, “Ö6”, “Ö7” ve “Ö8” kodları verilmiştir. Araştırmada, öğretmenlerle yapılan görüşmelerin elde edilen metinler, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş ve görüş ayrılığı olan noktalar üzerinde tartışılarak görüş birliği sağlanmıştır.

Verilerin geçerliliği kapsamında, yapılan görüşmelerden sonra katılımcı teyidine başvurulmuştur. Bu stratejiye göre, veri toplamanın hemen sonunda araştırmacı topladığı verileri özetleyebilir ve katılımcıdan bunların doğruluğuna ilişkin düşüncelerini belirtmesini isteyebilir. Katılımcılar eklemek istedikleri algılar ya da deneyimler var ise bunları da bu yolla ekleme fırsatı bulmuş olurlar. Bunun yanında, toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması da nitel araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 257). Bu araştırma kapsamında da toplanan veriler ayrıntılı bir şekilde raporlaştırılmıştır.

Bulgular

Ortaokul matematik dersi taslak öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın bulguları, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda oluşturulan başlıklar altında verilmiştir:

Öğretmenlerin Öğretim Programının Güncellenme Sürecine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşülen öğretmenlere ilk olarak, öğretim programlarının güncellenme süreci ile ilgili görüşleri sorulmuştur. Güncellenme sürecine ilişkin olarak, öğretmenlerin çoğu (Ö₁, Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₅, Ö₇) öğretim programında bir güncellemeye ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir. Bu bağlamda öğretmenlerden birkaçının görüşleri şöyledir: *“Programın güncellenmesi konusunda geç bile kalındığını düşünüyorum. Bazı konular öğrenciler için çok soyut kalıyordu, öğrenciler öğrenmede güçlük çekiyordu ve ezberleme yoluna gidiyordu. Bazı konuların da sıralaması*

yanlıştı. Bu anlamda programın güncellenmesi şarttı.” (Ö₂). “Dünya çapındaki veya ülkemizdeki sınavlarda öğrencilerin matematik başarısına baktığımızda durumumuz hiç iyi değil... Demek ki bir şeylerde sıkıntı var. Öğretim programımız demek ki başarılı değil bu nedenle daha iyisine ihtiyacımız var. Bu noktada programın güncellenmesi bence gereklidir” (Ö₅).

Görüşülen öğretmenlerden yarısı (Ö₂, Ö₃, Ö₄, Ö₇), güncellenme sürecinde MEB tarafından öğretmenlerin görüşlerinin alınmasından memnuniyet duyduklarını belirtmiştir. Bu doğrultudaki öğretmen görüşlerinden bazıları şu şekildedir: “Öncelikle öğretmenlerden görüş istenmesi beni çok mutlu etti. Çünkü her program yenileme çalışması sadece merkezden yapılıyordu.” (Ö₃). “Programın askı süresinin eksiklikleri gidermede faydalı olacağını düşünüyorum.” (Ö₇).

Öğretmenlerden bazıları (Ö₁, Ö₅, Ö₇), programın güncellenme sürecinde öğretmen görüşleri alınırken daha etkili bir yol izlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bu yöndeki öğretmen görüşlerinden birkaç örnek şöyledir: “Daha etkili bir şekilde görüş toplanabilirdi. Branş bazında bilgilendirme yapılmalıydı. Ardından görüş alınsa daha iyi olurdu.” (Ö₁). “Yeni programın branş bazında tanıtımı yapıp öyle görüşler alınsaydı daha doğru olurdu. Çünkü kısa süre içinde hemen değerlendirilmesi istendi yani biraz aceleye geldi.” (Ö₇). Ö₃ kodlu öğretmen ise programın son şeklini almasında öğretmen görüşlerinin dikkate alınıp alınmayacağı konusunda endişe duyduğunu şöyle ifade etmiştir: “Umarım görüş alma göstermelik değildir, gerçekten bu görüşlere değer verilir.” (Ö₃).

Öğretmenlerin Taslak Öğretim Programına Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Görüşmeye katılan öğretmenlere, matematik dersi öğretim programı taslağının olumlu buldukları yönleri sorulmuştur. Öğretmenlerin görüşleri; programın genel yapısı, kazanımlar ve içerik teması altında toplanmıştır. Programın genel yapısı ile ilgili olarak, öğretmenlerin yarısından çoğunun görüşleri (Ö₂, Ö₄, Ö₅, Ö₆, Ö₈), programda yapılan güncellemenin köklü bir değişim olarak değil, daha çok bir sadeleştirme ve düzenleme olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda öğretmen görüşlerinden doğrudan alıntılar şu şekildedir: “Matematik programında çok belirgin bir değişiklik olmamıştır. Sadece konuların sırası sınıflar arasında değiştirilmiştir.” (Ö₂). “Genel olarak kazanımlardaki ucu açıklık giderilmiş ve netleştirilmiştir. Bazı kazanımların birleştirilerek konu bütünlüğü içerisinde verilmesi öğrencilerin yine mi aynı konuyu göreceğiz diye sıkılmalarının önüne geçmiştir Bunların dışında çok da önemli bir değişiklik olmamıştır.” (Ö₆).

Öğretmenlerin yarısının, taslak programın olumlu buldukları yönlerine ilişkin görüşlerin kazanımlar teması altında toplandığı tespit edilmiştir. Öğretmenler (Ö₂, Ö₃, Ö₅, Ö₈), taslak programda yer alan bazı kazanımların ait olduğu sınıf düzeylerinde yapılan değişiklikleri olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerinden doğrudan alıntılar şu şekildedir: “Mesela 5. sınıftaki noktalı kâğıt üzerinde paralel doğruları gösterme ileri bir sınıfa alınmıştır. Yine tamsayılarda toplama ve çıkarma 6. sınıftan tekrar 7. sınıfa alınmıştır. Bu da olumlu olmuştur. Çünkü 7. sınıfta tekrar hatırlatmak zorunda kalıyorduk.” (Ö₂). “7. sınıf kazanımlarına tamsayılarda toplama ve çıkarma yapar eklenmesi konu bütünlüğü açısından olumlu olmuştur. Çünkü 6. sınıflarda verilen kazanım 7’lerde unutulduğu için tekrar anlatılıyordu.” (Ö₃).

Görüşmelerde öğretmenlere taslak programda olumsuz buldukları değişikliklerin neler olduğu sorulmuştur. Bu soruyla ilgili olarak öğretmenlerin yarısının görüşleri (Ö₁, Ö₅, Ö₇, Ö₈) kazanımlar teması altında toplanmıştır. Öğretmenler, programın kazanım boyutunda yapılan bazı değişiklikleri doğru bulmadıklarını veya yetersiz bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda iki öğretmenin görüşü şöyledir: “5. sınıflardan ağaç şemasının çıkarılması olumsuz olmuştur. Öğrenilmesi çok zor değildi. İllaki karşılına çıkıyor. Bu da bizim için ileriki konular için zor oluyor. (Ö₅). Ayrıca 7.sınıftaki şekillerin öteleme altındaki görüntüleri 7.sınıftan alınarak 6. sınıfa dâhil edilmiştir. Bunu 6. sınıfların kavraması zor olabilir. 6. sınıf öğrencileri için bu konunun ağır ve soyut kaçacağını düşünüyorum.” (Ö₈).

Ayrıca öğretmenlerden üçünün (Ö₁, Ö₆, Ö₇) görüşleri içerik teması altında toplanmıştır. Öğretmenler taslak programda, konu yoğunluğunun halen fazla olduğunu ve bu nedenle ders saatlerinin yetersiz kalacağını belirtmiştir. Bu öğretmenlerden ikisinin görüşü şöyledir: “Bazı konular sadeleştirilirken içleri boşaltılmıştır. Öte yandan 7. sınıf müfredatı zaten yoğun iken daha da yoğunlaştırılmış. Programın gerektirdiği etkinlikleri yapabilmek için ders saatleri yine yetersiz kalacaktır.”(Ö₁). “6. sınıflarda cebirsel ifadeler konusu aynı sayıda kazanımdan oluşmasına rağmen ders saati 25 saatten 15 saate düşürülmüştür. Bu sürede bu konunun öğretilmesi imkansız...” (Ö₇).

Öğretmenlerin Taslak Öğretim Programına Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular

Görüşmelerde öğretmenlere son olarak, taslak öğretim programına ilişkin önerilerinin neler olduğu sorulmuştur. Öğretmenler bu soruya ilişkin olarak; ders kitapları, ders saatleri, fiziksel koşullar, programın uygulanışı ile ilgili bilgilendirme konuları üzerinde bazı önerilerde bulunmuşlardır.

Görüşülen öğretmenlerin yarısı (Ö₂, Ö₄, Ö₇, Ö₈), programın daha etkili uygulanabilmesi için ders kitaplarının niteliğinin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin bir kaçının görüşü şöyledir: “Benim en çok istediğim şeylerden birisi de matematik ders kitabının işlevselliğinin artırılması açısından daha bol soru ve test çalışmalarından oluşmasıdır.” (Ö₂). “Hazırlanan programa göre basılacak kitaplarda daha fazla sorulara yer verilmelidir. Böylece kaynak kitap ihtiyacı ortadan kalkabilir. Kitaplardaki sorular kazanımlara daha uygun hale getirilmeli ve TEOG ile paralellik göstermelidir.” (Ö₄).

Öğretmenlerin üçü (Ö₁, Ö₆, Ö₇), öğretim programının uygulanmasında matematik ders saatlerinin yetersiz kaldığını vurgulayarak, matematik ders saatlerinin artırılması gerektiğini belirtmiştir. Bu öğretmenlerden biri görüşünü “6. 7. ve 8. sınıflarda konu yoğunluğu göz önünde bulundurulduğunda kazanımlar aynı kalmak koşuluyla ders saati artırılabilir.” (Ö₆) şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlerin üçü (Ö₂, Ö₄, Ö₇) ise, programın uygulanabilirliği için özellikle internet altyapıları başta olmak üzere, okulların fiziksel koşullarının iyileştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Bu yönde görüş bildiren öğretmenlerden birinin görüşü şu şekildedir: “Sınıflardaki öğrenci sayıları azaltılmalı, internet akıllı tahta ve ders materyallerindeki eksiklikler giderilmelidir.” (Ö₇).

Ayrıca, iki öğretmen (Ö₅, Ö₈) öğretim programının nasıl olduğunun değil, nasıl uygulandığının önemli olduğuna dikkat çekerken; öğretmenlerden ikisi de (Ö₁, Ö₃) programın uygulanması konusunda öğretmenleri bilgilendirecek etkinlikler düzenlenmesi gerektiğini

belirtmiştir. Bu doğrultudaki öğretmen görüşlerinden ikisi şöyledir: “Yeni programı genel anlamıyla olumlu buluyorum. Fakat programdan ziyade programın nasıl uygulandığının daha önemli olduğunu düşünüyorum.”(Ö₈). “Öğretmenler yeni programın amaçladığı ders işleniş, etkinlikler ve ölçme değerlendirme konusunda bilgilendirilmelidir.” (Ö₃).

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırma, MEB tarafından 13/01/2017 tarihinde yayımlanan ortaokul matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin öğretmen görüşlerini betimlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlere göre, matematik dersi taslak öğretim programıyla birlikte yapılan güncellemeler köklü bir değişim olarak değil, daha çok bir sadeleştirme ve düzenleme olarak algılanmaktadır. Görüşülen öğretmenler, taslak programla yapılan güncellemeleri genel olarak olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmen görüşlerine göre, taslak öğretim programında olumlu bulunan değişikliklerin başında bazı kazanımların kapsamının daraltılması, bazı kazanımların ise kazandırılacağı sınıf düzeyinde değişiklikler yapılması gelmektedir. Matematik dersi öğretim programları ile ilgili yapılan araştırmalar da, öğretmenlerin güncellenen öğretim programlarda konuların sadeleştirilmesi ve kazanımların düzenlenmesini olumlu bulduklarını göstermektedir (Aksu, 2008; Bal, 2008; Buluş Kırıkkaya, 2009; Çiftçi ve Tatar, 2015). Özkök ve Hazer’in (2016) araştırmalarının bulguları ise; bazı öğretmenlerin en son uygulamada olan matematik öğretim programında yer alan kazanımların sayı ve kapsam olarak daha da azaltılması gerektiğini düşündüklerini ortaya koymuştur. Bu bağlamda, matematik dersi taslak öğretim programıyla birlikte yapılan güncellenmenin, öğretmenlerin belirttiği bu ihtiyaca cevap vermeye yönelik olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerden bazıları taslak programa ilişkin olumlu görüşlerinin yanında; programın kazanım boyutunda yapılan bazı değişiklikleri doğru bulmadıklarını veya yetersiz bulduklarını da ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler ise, taslak programda halen konu yoğunluğuna göre zamanın yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Bu bulgulara benzer şekilde; Ayhan (2006), Aslan (2011), Halat (2007) ve Özen’in (2006) çalışmalarında da, geçmişte uygulamada olan matematik programlarındaki etkinlikler için öğretmenlerin daha çok süreye ihtiyaç duydukları tespit edilmiştir. Çiltaş ve arkadaşları (2013) ise araştırmalarında özellikle ortaokul beşinci sınıflardaki kazanımların biraz daha artırılması, diğer sınıfların ise azaltılması yoluna gidilerek matematik dersi öğretim programının yoğunluğunun her sınıf seviyesinde birbirine yakın olacağını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin, matematik dersi taslak öğretim programına ilişkin önerilerine göre programın daha etkili uygulanabilmesi için ders kitaplarının niteliği artırılmalıdır. Nitekim; Işık (2008) araştırmasında, ilköğretim ikinci kademesinde görev yapan matematik öğretmenlerinin ders kitabı kullanımını etkileyen etmenleri incelediği araştırmasında ders kitaplarında bulunan araştırma ve problemlerin öğretmenler tarafından yetersiz bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Çiftçi, Akgün ve Deniz (2013), Çiftçi ve Tatar (2015), Kurt ve Yıldırım’ın (2010) yaptıkları çalışmalar da, öğretmenlerin güncellenen matematik dersi öğretim programlarına yönelik hazırlanan ders kitaplarının daha nitelikli olmasını istedikleri ortaya koymaktadır. Bu durumun, matematik ders kitapları ile ilgili eksikliklerin devam ettiğini gösterdiği söylenebilir.

Öğretmenlere göre programın uygulanabilirliği için tüm okulların öğrenci sayısı, araç gereç ve internet alt yapısı gibi fiziksel imkânları daha elverişli hale getirilmelidir. Çiftçi ve Tatar (2015) ile İzci ve Göktaş’ın (2014) araştırmalarının sonuçları, bu bulguyu

desteklemektedir. Ayrıca öğretmenler, öğretim programının nasıl olduğunun değil; nasıl uygulandığının önemine vurgu yaparak, önemli olanın programın doğru bir şekilde uygulanabilmesi olduğunu belirtmişlerdir. Nitekim; Hlebowitsh'e (2005) göre de, bir programın etkili olarak uygulanabilmesi için yazılı program ile uygulamadaki program arasında karşılıklı olarak bir etkileşim ve uyum gerekmektedir (Akt. Bal ve Artut, 2013).

Öğretmenlerin öğretim programına ilişkin önerilerinden biri de, öğretim programının daha başarılı şekilde uygulanabilmesi adına, güncellenen programın tanıtılmasına veya uygulanmasına yönelik öğretmenlere eğitim verilmesidir. Bu bulgu, Bal (2008), Çiftçi ve Tatar (2015), Duru ve Korkmaz (2010), İzci ve Göktaş (2014), Kurt ve Yıldırım'ın (2010), Orbeyi ve Güven'in (2008) çalışmalarının bulgularıyla örtüşmektedir. Rea-Dickins ve Germanie'e (2001) göre de, programın uygulayıcısı olan öğretmenlere yeterince bilgi verilirse, onu olumlu bir şekilde uygulayabilirler (Akt. Bal ve Artut, 2013).

Sonuç olarak bu araştırmanın bulguları, öğretmenlerin ortaokul matematik dersi taslak öğretim programı ile birlikte yapılan değişiklikleri genel olarak olumlu bulduklarını ortaya koymaktadır. Araştırma bulguları doğrultusunda; öğretmenler tarafından eleştirilen noktaların program uygulamaya konulmadan yeniden gözden geçirilmesi ve öğretmenlere programın uygulanmasına yönelik eğitim verilmesi önerilebilir. Ayrıca, bu çalışmada öğretmenlerin, matematik dersi öğretim programı taslağına ilişkin görüşleri ortaya konmuştur. Taslak öğretim programı yürürlüğe konulduktan sonra da, öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik benzer araştırmalar yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Acar, T. (2008). *Yeni ilköğretim matematik programında yer alan alternatif değerlendirme yaklaşımlarının uygulamadaki etkililiği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Akça, S. (2007). *İlköğretim 5. sınıf matematik programının öğretmen yönetici ve ilköğretim müfettişleri görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İli Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Aksu, H. H. (2008). Öğretmenlerin Yeni İlköğretim Matematik Programına İlişkin Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), s. 1-10.
- Aslan, E., (2011). *İlköğretim beşinci sınıf matematik dersi öğretim programında yer alan tahmin becerisi ve bu becerinin kazandırılması sırasında karşılaşılan durumların öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ayhan, G.G. (2006). *İlköğretim II. kademedeki matematik öğretmenlerinin matematik öğretimiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Bal, A. P. (2008). Yeni İlköğretim Matematik Öğretim Programının Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1), s. 53-68.

- Bal, A. P. (2009). *İlköğretim beşinci sınıf matematik öğretiminde uygulanan ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarının öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Bal, A. P. ve Artut, P. (2013). İlköğretim Matematik Öğretim Programının Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(4), s. 164-171.
- Buluş Kırıkkaya, E. (2009). İlköğretim Okullarındaki Fen Öğretmenlerinin Fen ve Teknoloji Programına İlişkin Görüşleri. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 7(1), s. 133-148.
- Butakın, V. ve Özgen, K. (2007). Yeni İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programının (4. ve 5. Sınıf) Uygulamadaki Etkililiğinin Değerlendirilmesi (Diyarbakır İli Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, s. 82-94.
- Creswell, J. W. (2008). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (3. Baskı.). London: Sage Publication.
- Çiftçi, O. ve Tatar E. (2015). Güncellenen Ortaöğretim Matematik Öğretim Programı Hakkında Öğretmen Görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), s. 285-298.
- Çiftçi, Z. B., Akgün, L. ve Deniz, D. (2013). Dokuzuncu Sınıf Matematik Öğretim Programı İle İlgili Uygulamada Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Çözüm Önerileri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 3(1), s. 1-21.
- Çiltaş, A., Çelik, B., Bilen, N., Yılmaz, K., Doruk, M. ve Öztürk, F. (2013). *Evaluation of the New Secondary School Curriculum in Turkey From the Point of Mathematical Models and Mathematical Modeling*. 4th International Conference on New Horizons in Education, Roma.
- Dağlar, S. G. (2008). *2005 yılı ilköğretim 6. sınıf matematik dersi programının değerlendirilmesi üzerine bir çalışma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Danişman, Ş. ve Karadağ, E. (2015). Öğrenme Alanları ve Kazanımlar Bağlamında 2005 ve 2013 Beşinci Sınıf Matematik Öğretim Programlarının Karşılaştırılması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(3), s. 380-398.
- Duru, A. ve Korkmaz, H. (2010). Teachers' Views About A New Mathematics Curriculum and Difficulties Encountering Curriculum Change. *Hacettepe University Journal of Education*, 38, s. 67-81.
- Erbilgin, E. (2014). Türkiye'nin İlkokul ve Ortaokul Matematik Öğretim Programlarının Genel Konu İzleme Haritası İle İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39, s. 174.
- Erden, M. (1993). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları No:6.
- Güleş Dağlar, S. ve Delil, A. (2012). Yeni İlköğretim 6. Sınıf Matematik Programının Öğrenci ve Öğretmenlerce Değerlendirilmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), s. 67-93.

- Halat, E. (2007). Yeni İlköğretim Matematik Programı (1-5) İle İlgili Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), s. 63-88.
- Işık, C. (2008). İlköğretim İkinci Kademesinde Matematik Öğretmenlerinin Matematik Ders Kitabı Kullanımını Etkileyen Etmenler ve Beklentileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), s. 163-176.
- İncikabı, L., Ayanoğlu, P., Aliustaoğlu, F. ve Tekin, N. (2016). Ortaokul Matematik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının TIMSS Bilişsel Alanlarına Göre Değerlendirilmesi. *İlköğretim Online*, 15(4).
- İzci, E. ve Göktaş, Ö. (2014). Matematik Öğretmenlerinin 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, s. 317-328.
- Karagöz, E. (2010). *İlköğretim II. kademe matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Karasar, N.(1998). Bilimsel araştırma yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kartallıoğlu, F. (2005). *Yeni ilköğretim programlarının uygulandığı pilot okullardaki öğretmenlerin yeni program ve pilot çalışmalar hakkındaki görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Kurt, S. ve Yıldırım, N. (2010). Ortaöğretim 9. Sınıf Kimya Dersi Öğretim Programının Uygulanması İle İlgili Öğretmenlerin Görüşleri ve Önerileri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(1), s. 91-104.
- Marsh, C.J. ve Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative approaches, on going issues*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Meb, (2012). *İlköğretim kurumları (ilkokul ve ortaokul) haftalık ders çizelgesi*. https://meb_iys_dosyalar/2012_06/27112918_ttk_69_25062012.pdf (Erişim Tarihi: 02/02/2017).
- Meb, (2017). *İlköğretim ve ortaöğretim öğretim programlarının güncellenmesi*. <https://tkb.meb.gov.tr/www/ilkogretim-ve-ortaogretim-ogretim-programlarinin-guncellenmesi/icerik/289> (Erişim Tarihi:14/01/2017).
- Memnun, D. ve Akkaya, R. (2010). İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersi Hakkındaki Düşünceleri. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 3(2), s. 100-117.
- Orbeyi, S. (2007). *İlköğretim matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Orbeyi, S. ve Güven, B. (2008). Yeni İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Ögesine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 4(1), s. 133-147.
- Özdal, S. ve Karataş, H. (2015). Beşinci Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(3), s. 226-236.

- Özen, H. (2006). Türkiye’ de etkili matematik öğretimi için 1968-2005 yılları arasında geliştirilen ilköğretim (1-5) matematik programlarının incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Özkök, E. ve Hazer, Ö. (2016). Matematik Öğretmenlerinin Yenilenen 6. Sınıf Matematik Öğretim Programı Hakkındaki Görüşleri. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi (BAED), Inoved Özel Sayı*, s. 132 -153.
- Taşpınar, M. (2009). *Yeni ilköğretim 6. sınıf matematik programının ölçme değerlendirme kısmının kişi ve öğrenci görüşleri doğrultusunda incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Turgut, M.F. (1983). Program değerlendirme, *Cumhuriyet döneminde eğitim*, (s. 215–234). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, T. (2006). *Yenilenen 5. sınıf matematik programı hakkında öğretmen görüşleri (Sakarya İli Örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.